МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

СЕКТОР ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ

ОПЕРАТИВЕН ПЛАН

за имплементација на Националниот план за акција за родова рамноправност

за 2012 година

СКОПЈЕ, Февруари 2012

Изработил: Јована Тренчевска

Контролирал: Мирдита Салиу

СОДРЖИНА

ВОВЕД

ПРИОРИТЕТНИ СТРАТЕШКИ ОБЛАСТИ И АКТИВНОСТИ

1. **Жените и човековите права**
2. **Жените во процесот на одлучување**
3. **Жените и здравјето**
4. **Жените и социјалната заштита**
5. **Жените и вработувањето**
6. **Жените и насилството**
7. **Жените и мировните активности**
8. **Жената и медиумите**

ВОВЕД

Владата на Република Македонија во јуни 2007 година го донесе Националниот план за акција за родова рамноправност 2007-2012. Националниот план за акција за родова рамноправност е стратешки документ на Владата на Република Македонија, кој ги дефинира целите, мерките, индикаторите, клучните креатори на политиката за унапредување на родовата рамноправност во различните области од животот,

одговорните чинители и сите засегнати страни во воспоставувањето на родовата рамноправност и еднаквите можности на жените и мажите во Република Македонија и истиот е димензиониран за периодот 2007-2012.

Основна цел на овој документ е имплементација на Законот за еднакви можности на жените и мажите, унапредување на родовата рамноправност и воспоставување на еднакви можности за жените и мажите, како и обезбедување на континуирано унапредување на статусот на жените во Република Македонија.

Одговорен субјект, задолжен за имплементација на Националниот план за акција за родова рамноправност е Министерството за труд и социјална политика, преку Секторот за еднакви можности, ресорните министерства во Владата на Република Македонија, како и одговорните субјекти во локалната самоуправа.

Заради успешно спроведување на политиките и мерките за унапредување на родовата рамноправност, Министерството за труд и социјална политика, секоја година изработува годишен оперативен план.

Во годишните оперативни планови се дефинираат приоритетните области и мерки, конкретните активности кои ќе бидат реализирани, како и временската рамка за нивна реализација, со цел успешна имплементација на Националниот план за акција за родова рамноправност.

ПРИОРИТЕТНИ СТРАТЕШКИ ОБЛАСТИ, ЦЕЛИ И АКТИВНОСТИ за 2012 год.

1. ЖЕНИТЕ И ЧОВЕКОВИТЕ ПРАВА

Р.бр.	Цели	Активности	Одговорни институции	Временска рамка	Индикатори	Фискални импликации
1	**Стратешка цел I** **Унапредување на правата на жената**					

1.1		Континуирано следење на усогласеноста на домашното законодавство со меѓународните стандарди и негово спроведување	МТСП	2012	Измени и дополнување на законска регулатива	Нема
1.2		Континуирано водење на евиденција за пристигнатите претставки	МТСП	2012	Број на пристигнати и одлучени постапки	Нема
1.3		Дисеминација на меѓународните документи за правата на жената вклучително и препораките на Комитетот на ОН за елиминација на дискриминација врз жените;	МТСП	2012	Зголемена информираност и свесност на јавноста за човековите права и заштитата на првата на жената	нема
2	**Стратешка цел II** **Ефективно остварување на правата на жените**					
2.1		Следење и известување на јавноста за остварувањето на правната заштита на	НП	2012	Изготвен извештај за бројот на поднесени,	

		принципот на еднаквите можности на жените и мажите пред Народниот правобранител			покренати и решени претставки од страна на Народниот правобранител	
		Следење на состојбата во поглед на иницирани, спроведени и завршени претставки за дискриминација по основ на пол кај Народниот правобранител, Комисијата за заштита од дискриминација	МТСП	2012	Изработени извештаи за состојбата во однос на дискриминација по основ на пол	Нема
3	**Стратешка цел III** **Подигнување на правната писменост, заради унапредување на правната заштита на жената во случај на повреда на нејзините права**					
3.1		Информирање на јавноста за надлежностите на Застапникот во постапката за правната заштита од дискриминација врз основа	МТСП	2012	Повисоко ниво на информираност на јавноста за улогата и работата на	Нема

		на пол во јавниот и приватниот сектор			Застапникот Зголемен број обраќања до Застапникот	
3.2		Објавување и дисеминирање на прилагоднени инфорамции на национално и локално ниво за националните и меѓународните механизми за заштита на правата на жената	МТСП	Континуирано во текот на 2012	Објавени и дисеминирани информации на национално и локално ниво	Нема
3.3		Родово одговорно буџетирање - внесување на родовата перспектива во буџетските политики на Владата на Република Македонија	МТСП	2012	Изработка и усвојување на Стратегија за родово буџетирање Покренување на родово буџетски иницијативи	Обезбедени средства од UN WOMEN 2.450.460,00 денари

2. ЖЕНИТЕ ВО ПРОЦЕСОТ НА ОДЛУЧУВАЊЕ

Р.бр.	Цели	Активности	Одговорни институции	Временска рамка	Индикатори	Фискални импликации
1	**Стратешка цел I** **Унапредување на машинеријата за родова рамноправност на национално и локално ниво**					
1.1		Зајакнување на капацитетите, подобрување на видливоста на човечките и финансиските ресурси на Секторот за еднакви	МТСП	2012	Реализирани програми на Секторот за еднакви можности	Средства од буџетот на МТСП од програмата Еднакви

		можности при Министерството за труд и социјална политика			Алоцирани средства од Буџетот Подобрена информираност на граѓаните за инцијативите на Секторот за еднакви можности	можности на жените и мажите во висина од 450.000,00 денари
1.2		Унапредување на механизмите за соработка и координација меѓу институционалните механизми за родова рамноправност на национално и локално ниво	МТСП, КЕМ во ЕЛС и Собрание на РМ	2012	Број на заеднички иницијативи Број на доставени извештаи	Нема
1.3		Континуирана едукација на субјектите вклучени во институционалните механизми	МТСП	2012	Број на реализирани настани	Средства од УН жени, ОБСЕ, Совет на Европа
1.4		Информирање на јавноста за функционирањето, структурата и механизмот за родова рамноправност	МТСП	2012	Информирана јавност и повисоко ниво на јавната свест за важноста и можноста за постигнување на родовата рамноправност и државните политики	Нема

					во тој домен	
1.5		Изработка и донесување на Стратегија за родова еднаквост	МТСП, Влада на РМ, Собрание на РМ	2012	Изработена и усвоена Стратегија за родова еднаквост	Обезбедена странска помош од ОБСЕ во висина од 365.000,00 денари

3. ЖЕНИТЕ И ЗДРАВЈЕТО

Р.б	**Стратешка цел**	**Активности**	**Одговорни институции**	**Временска рамка**	**Индикатори**	**Фискални импликации**
1	**СТРАТЕШКА ЦЕЛ I** Обезбедување на релевантни и навремени полово-разделени статистички показатели во областа на здравството и подигање на свеста за нивното значење					
1.1		Довршување на процесот на дефинирање и воедначување на регулативите (Правилник и Упатство за методологиите за собирање на здравствени податоци и нивна	Институт за Јавно Здравје Министерство за здравство	2012	Донесен Правилник Донесено Упатство	

		дисеминација)				
1.2		Едукација (обука) за примена на новите методологии	Институт за Јавно Здравје	Декември 2012	Одржани семинари	
2	**Стратешка цел II Подобрување на информираноста и засилување на одговорноста за сексуалното и репродуктивното здравје**					
2.1		Мониторинг на системот за регистрација на користење на контрацептивните средства	Институт за Јавно Здравје и советувалишта за СРЗ во 10 Центри за јавно здравје, гинеколошки ординации во јавен и приватен сектор	2012	Добиени податоци за користење на контрацептивни средства	Обезбедени од МЗ
2.2		Изработка на флаери-здравствено-пропаганден материјал	Институт за Јавно Здравје МТСП	2012	Изработени флаери за безбеден абортус, контрацепција и	Обезбедени од МЗ

					превенција на СПИ	
2.3		Континуирана едукација на граѓаните за одговорноста кон сопственото здравје, за превенција на несакана бременост, превенција од СПИ, ХИВ/СИДА, насилство и др.	Институт за Јавно Здравје (Секторот за промоција, анализа и следење на незаразните болести) Министерство за Здравство МТСП	2012	Одржани предавања, работилници	Обезбедени од МЗ
2.4		Континуирана едукација на здравствени професионалци за развивање на вештини за советување и комуникациски вештини, освежување на знаењата за контрацепција и заштита од СПИ, безбеден абортус и др.	Институт за Јавно Здравје Министерство за Здравство МТСП	2012	спроведени работилници	Обезбедени од МЗ
2.5		Интензивирање на соработката меѓу Министерството за образование и	Министерство за Здравство Институт за јавно	2012	Одржани состаноци и трибини	Обезбедени од МЗ

		Министерството за здравство со цел зголемување на информираноста на младите луѓе во школска возраст, како и здравственото просветување во раната возраст	здравје Министерство за Образование и Наука СЕМ во МТСП			
3	**СТРАТЕШКА ЦЕЛ III** **Подобрување на превентивните програми за унапредување на здравјето на мажите и жените за најчестите состојби во однос на морбидитетот и морталитетот**					
3.1		Спроведување на Програмата за рана детекција на малигни заболувања во Р. Македонија во 2012 (рак на дојка, рак на грло на матка и рак на дебело црево)	Министерство за Здравство Институт за јавно здравје 10 Центри за јавно здравје Матични доктори	2012	Број на извршени превентивни прегледи	Обезбедени од МЗ

			Општи болници Гинеколошки ординации			
3.2		Спроведување на Програмата Здравје за сите	МЗ Институт за јавно здравје Здравствени домови	2012	Број на извршени прегледи	Обезбедени од МЗ
3.3		Изработка на Извештај за извршениот скрининг за детекција на малигните неоплазми во РМ	Институт за Јавно Здравје	Јануари 2012	Подготвен извештај (публикација)	Обезбедени од МЗ
3.4		Изработка на Извештај од Програмата Здравје за сите	Институт за Јавно Здравје	2012	Подготвен Извештај (публикација)	Обезбедени од МЗ
3.5		Изработка на флаери-здравствено-пропаганден материјал За превенција на малигни неоплазми	Институт за Јавно Здравје МТСП	2012	Изработени флаери за превенција на рак на дојка, рак на грло на матка, рак на дебело црево	Обезбедени од МЗ

3.6		Едукација на превентивните тимови во рамките на здравствените домови со цел за зголемување на нивото на информираност на здравствените работници кои треба да работат на подигање на свеста и нивото на знаења на младите од областа на сексуалното и репродуктивно здравје	Институт за Јавно Здравје Центри за јавно здравје СЕМ	2012	Одржани предавања	Обезбедени од МЗ

3.7		Едукација на патронажните сестри кои при посета на семејствата во домот даваат совети и пружат основни превентивни услуги врзани за планирање на семејство, мајчинство, менопауза, вршат упатување во соодветни институции за разрешување на одредени здравствени, социјални и друг вид проблеми на членовите на семејствата на кои тие услуги им се потребни	Институт за Јавно Здравје Центри за јавно здравје	2012	Одржани предавања	Обезбедени од МЗ

4. ЖЕНИТЕ И СОЦИЈАЛНАТА ЗАШТИТА

Р.б	Стратешка цел	Активности	Одговорни институции	Временска рамка	Индикатори	Фискални импликации
1	**СТРАТЕШКА ЦЕЛ III** **Обезбедување релевантни, навремени и сеопфатни статистички показатели за корисниците на системот на социјална заштита**					
1.1		Осовременување и воедначување на методологијата за собирање на родово разделени податоци и нивна дисеминација	-ЈУ Завод за социјални дејности, и - Центри за социјална работа	2012	месечни, тримесечни, шестмесечни, годишни и извештаи по потреба за корисниците на социјални услуги (по пол, и по било кој друг индикатор кој го има во програмата)	Нема фискални импликации

1.2		Едукација и обука за примена на методологијата за прибирање на податоците	-ЈУ Завод за социјални дејности, и - Центри за социјална работа	2012	Обучени стручни работници во Центрите за социјална работа	Обезбедени од буџетот на Заводот за социјални дејности

5. ЖЕНИТЕ И ВРАБОТУВАЊЕТО

Р.б	Стратешка цел	Активности	Одговорни институции	Временска рамка	Иindикатори	Фискални импликации
1	**Зголемување на стапката на вработеност кај жените во вкупната**					

	стапка на вработеност					
1.1		Обука на заинтересирани невработени лица за осознавање на претприемнитвото, изготвување на одржливи бизнис планови, помош при регистрација на сопствен бизнис и фин. поддршка за започнување на бизнисот или фин. поддршка за постојни бизниси на евидентирани невработени лица кои имаат искуство во вршење на дејноста.	МТСП, АВРМ, УНДП, ЦРРМ, АППРМ	2012	Број на жени кои ја завршиле обуката Број на жени кои добиле субвенција за отпочнување сопствен бизнис или за регистрирање (формализирање) на постојниот бизнис	Обезбедени средства од Буџет на МТСП кон АВРМ (УНДП)
1.2		Обука за задоволување на побаруваните занимања на пазарот на трудот- обучување на евидентирани невработени лица за стекнување на вештини од побаруваните занимања, според искажаните потреби на пазарот на рботна сила, заради зголемување на нивната вработливост.	МТСП, АВРМ, МОН, ЦСОО, ЦОВ, ЦСР, УНДП изведувачи на обуки (образовни установи и институции)	2012	Број на жени кои ја завршиле обуката	Буџет на АВРМ
1.3		Обука за напредни ИТ вештини- обучување на евидентирани невработени лица за надградба на нивните вештини од областа на	МТСП, МИОЈА, АВРМ изведувачи на обуки	2012	Број на жени кои ја завршиле обуката	Буџет на АВРМ

		информациските технолигии заради зголемување на нивната вработливост.				
1.4		Обука кај познат работодавач за стекнување и дополнување на знаењата на евидентираните невработени лица заради нивно полесно вработување.	АВРМ	2012	Број на жени кои ја завршиле обуката Број на жени кои се вработиле по завршувањето на обуката	Буџет на АВРМ
1.5		Едукација за започнување на бизнис -обучување на евидентирани невработени лица за различни вештини и техники за започнување и водење на сопствен бизнис	АВРМ, АППРМ	2012	Број на жени кои се едуцирале за започнување на бизнис	Нема финансиски импликации
1.6		Практиканство на евидентирани невработени лица за стекнување со одредени практични знаења и вештини заради зголемување на нивната вработливост.	МТСП, АВРМ Работодавачи	2012	Број на жени кои завршиле практиканство	Буџет на АВРМ
2	**Подобрување, унапредување и зајакнување на економскиот статус на жените**					
2.1		Субвенционирање на вработување -обезбедување на	МТСП, АВРМ, ЦСР	2012	Број на евидентирани невработени жени за	Буџет на АВРМ

		финансиска поддршка, заради вработување на евидентирани невработени лица кои потешко се вклучуваат на пазарот на трудот.			кои е обезбедена финансиска поддршка заради вработување	
3	**Стратешка цел Зголемена стапка на вработеност на жената во руралните средини**					
3.1		Субвенционирање на плидоуживатели на др`авно земјоделско земјиште– доделување на државно земјоделско земјиште на евидентирани невработени лица кои се приматели на социјална помош.	МЗШВ, МТСП, АВРМ, ЦСР, ПИОМ	2012	Број на евидентирани невработени жени на кои им е доделено државно земјоделско земјиште	Буџет на АВРМ

6. ЖЕНИТЕ И НАСИЛСТВОТО

Р.б	**Стратешка цел**	**Активности**	**Одговорни институции**	**Временска рамка**	**Иindикатори**	**Фискални импликации**

1	**Стратешка цел I** **Обезбедување на релевантни статистички податоци за присуството на насилството врз жената вклучувајки го и семејното насилство**					
1.1		Дефинирање и воедначување на методологиите за собирање податоци за присуството на насилството врз жената, вклучувајќи го и семејното насилство	МТСП-Сектор за социјална заштита, МП, МВР, МЗ	2012	Воведена унифицирана методологија и интерсекторски систем на собирање на податоци за насилството врз жените	Обезбедени средства од странска помош Агенции на Обединетите нации
2	**Стратешка цел II** **Подобрување на информираноста, јакнење на јавната свест и едукација за проблемот на сите видови насилство**					

2.1		Спроведување на континуирани кампањи на информираноста, јакнење на јавната свест и едукација за проблемот на сите видови насилство	МТСП Сектор за социјална заштита, Сектор за еднакви можности,МП,МВР, МЗ, МОН		Број на спроведени кампањи на национално и локално ниво Зголемено ниво на информираност и свесност за проблемот на сите видови насилство	Обезбедени средства од странска помош Агенции на Обединетите нации
2.2		Едукации/обука на полицијата, социјалните работници и медицинскиот персонал во однос на третманот на домашното насилство и сите видови на насилство	МТСП Сектор за социјална заштита,, МП,МВР, МЗ,		Број на спроведени едукации наменети за професионалните структури Зголемено ниво на информираност и свесност за проблемот на сите видови насилство и посебно на домашното насилство, на полицијата, социјалните работници и медицинскиот персонал	Обезбедени средства од странска помош Агенции на Обединетите нации мош
3	**Стратешка цел III** **Унапредување и ефикасно спроведување на законската регулатива институционалната заштита и координација и соработка во**					

	борбата против насилството					
3.1		Изготвување и спроведување на програми/стратегии за броба против насилството-Ревизија на постоечката Стратегија за семејно насилство	МТСП Сектор за социјална заштита	2012	Ревидирана Стратегија	Нема фискални импликации
4	**Стратешка цел IV** **Превенција и заштита на жртвите на трговијата со жени и деца**					
4.1		Спроведување на обуки, средби, студиски посети на стручните лица вклучени во превенцијата и заштита од трговија со луѓе (Обука на директори на ЦСР, на стручните тимови при ЦСР)	МТСП-Сектор за еднакви можности	2012	Спроведени 4 обуки	150.000, 00 од буџетот на МТСП, Програма Еднакви можности на жените и мажите
4.2		Издавање на информатор на четири пати во годината	МТСП-Сектор за еднакви можности	2012	Издадени 4 Информатори	Обезбедени средства од странска помош преку

						Германското друштво за меѓународна помош
		Функционирање на Центар за лица-жртви на трговија со луѓе	МТСП-Сектор за еднакви можности	2012	Број на згрижени лица и психо-социјална поддршка	248.400,00 денари обезбедени средства од буџетот на МТСП, Програма Еднакви можности на жените и мажите
5	**Сузбивање на семејно насилство**					
5.1		Следење на имплементација на законските одредби за семејното насилство заради нивно понатамошно унапредување	МТСП-Сектор за социјална заштита,, МП, МВР, МЗ	2012	Зголемен број на интервенции и на успешно решени случаи од надлежните власти	Нема фискални импликации
5.2		Воведување на унифициран систем за прибирање и анализа на податоци за случаи на семејното насилство	МТСП-Сектор за социјална заштита,, МП, МВР, МЗ	2012	Воспоставена база на податоци и мрежа на институции кои ја користат, одржуваат и хранат	Обезбедени средства од странска помош Агенции на Обединетите

						нации мош
5.3		Изготвување и спроведување на програми/ стратегии за борба против семејното насилство	МТСП-Сектор за социјална заштита, МП, МВР, МЗ	2012	Зголемени капацитети за справување со семејното насилство кај надлежните органи Зголемено ниво на сензибилизираност, разбирање и препознавање на појавата на семејното насилство кај широката јавност Зголем број на пријави и адресирани случаи на семејното насилство	Обезбедени средства од странска помош Агенции на Обединетите нации

7.ЖЕНИТЕ И МИРОВНИТЕ АКТИВНОСТИ

Р.б	**Стратешка цел**	**Активности**	**Одговорни институции**	**Временска рамка**	**Индикатори**	**Фискални импликации**

1	**СТРАТЕШКА ЦЕЛ I** **Интегрирање на родовата перспектива во мировната и безбедносната политика на Република Македонија**					
1.1		Организирање на информативно, едукативни и промотивни активности за јавна промоција и запознавање со Резолуцијата 1325 - Жени мир и сигурност на СБ ОН и родовата перспектива (организирање на обуки, семинари, работилници за запознавање со Резолуцијата 1325, родовата димензија на конфликтите, родовите прашања, човековите права на жените и нивната заштита за време на конфликти и улогата на жените во изградбата на мирот)	МТСП	2012	Број на работилници, обуки, јавни дебати и други промотивни настани	Обезбедени средства од странска помош UN WOMEN во висина од 521.300,00 денари
1.2		Изработка на Национален акциски план за Имплементација на Резолуцијата 1325	МТСП	2012	Изработен НАП и усвоен од Влада на РМ	Обезбедени средства од странска помош UN WOMEN во висина од 234.000,00 денари

1.3		Изработка на програми за обука и реализација на обука за припадниците на безбедносните служби, мировните мисии, од перспектива на родовата рамноправност и правата на жените.	МТСП, МО	2012	Спроведена обука	Од буџетот на МО 20.000,00 денари

8. ЖЕНИТЕ И МЕДИУМИТЕ

Р.б	**Стратешка цел**	**Активности**	**Одговорни институции**	**Временска рамка**	**Индикатори**	**Фискални импликации**
1	**Зголемување на јавниот притисок и одговорноста на медиумите за промоција на родовата перспектива и поттикнување на нестереотипното претставување на родовите во медиумите**	**Следење на почитувањето на постојните законски одредби од аспект на третманот на родовите прашања.**	СРД	01.01.2012-31.12.2012	Вршење мониторинг, констатирање повреди на одредбите од Законот и изрекување мерки согласно своите надлежности -Редовен мониторинг на радиодифузерите од аспект на почитување на Законот и постапување по поплаки на граѓаните	Нема фискални импликации

2	**Зголемување на јавниот притисок и одговорноста на медиумите за промоција на родовата перспектива и поттикнување на нестереотипното претставување на родовите во медиумите**	**Собирање детални родови статистики и податоци за вработените во медиумите.** - Изработка на Анализа за структурата на вработените во електронските медиуми според работните места, според степенот на образование и според родовата застапеност	СРД	01.01.2012-31.12.2012	Објавување на анализата на веб страницата на Советот.	Нема фискални импликации

Одобрил:

Министер

Спиро Ристовски